

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petlivrste za enkrat K 180. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Za volilno pravico kmetov žensk.

Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Kmetke zveze pretekli teden postal ministrskemu predsedniku Davidoviču in ministru notranjih zadev Pribečiču ta-le protest:

Po vesteh, ki jih je te dni časopisje razširilo v javnost je ministrski svet končno odobril volilni red za občinske volitve v Sloveniji, kateri med drugimi modernemu mišljenju nasprotujočimi določili tudi vsebuje izključitev ogromne večine slovenskega žensstva od volilne pravice. Volilna pravica se je namreč razširila, kakor se poroča, na strokovne delavke in druge nastavljenke v trgovskih in industrijskih podjetjih, ne pa tudi ne kmetke ženske.

To naj bi torej bilo plačilo za razumno in pošteno delo gospodarsko delo, katero so kmetke žene in mladenke med in po vojni izvrševale ter ga še vedno vršijo v prid občini, deželi in državi? To naj bi bila nagrada za tisto vlogo, s katero so žene in dekleta po vseh krajih širili naše domovine širile ju-

goslovansko idejo, in z vztrajno agitacijo delovale za njeno uresničenje?

Naša kmetka politična organizacija se ne more misliti, da bi država ali boljše rečeno vlada, ki ima sedaj državo v svojih rokah, s tako grdo neizvedljivostjo plačevala pridnost, razumnost, skrbljivost, poštenost, delo, red in rodoljubje slovenskih žensk na deželi. Naša politična organizacija zahteva pravičnost in enakopravnost za vse sloje in stanoje in za oba spola in ne bo nikdar pritrdila volilnemu redu, ki bi na škodo kmetkemu stanu tako sramotno bil v obraz demokratizmu in njegovim temeljnim zahtevam: kakor občinski volilni red sedanje demokratsko-socialnodemokratske vlade.

Slovenska Kmetka zveza za Stajersko odločno ugovarja zoper vsako omejevanje ženske volilne pravice in zoper vsako politično oškodovanje kmetov interesov ter zahteva za vse državljane obeh spolov splošno, tajno, direktno in enako volilno pravico v smislu pravega demokratizma.

menovati v svobodni državi! Ker se naši liberalci in socialisti bojijo, naše kmetke ženske bi volile krščanske moze, bi nastopile s svojimi glasovnicami za kandidate Kmetke zveze, so se zbalili te ženske volilne vojske, pa so jim kratkoma odrekli volilno pravico.

To krivično in strankarsko zagrizeno postopanje nadliberalca dr. Zerjave in njegovih beograjskih sodrugov je nesramno in brezobzirno strankarstvo liberalno-socialistična bojazljivost in navadna lumparija.

Iz dejstva, da so dobile od liberalcev in socialistov volilno pravico le liberalke in socialiste, pač lahko uvidijo naše žene in dekleta po deželi, da jim ni priekavati prijateljstva — še manj pa pravice od strani liberalcev in socialistov, ki znajo polniti le svoje strankarske malhe in bisage. Pa tudi liberalni bratci — samostojni niso doslej nikjer in niti enkrat povzdignili glasa za splošno žensko volilno pravico kmetov žensk in deklet. Samostojna je torej lepa prijateljica kmetov žensk in deklet po vzgledu svojih duševnih voditeljev — liberalcev!

Edina Kmetka zveza, njeni voditelji in govorniki so stali povsod zahtevo: Našemu kmetkemu žensstvu zaslužno splošno volilno pravico. Dr. Korošec se je obrnil, dne 12. t. m. na našega ministrskega predsednika Davidoviča in notranjega ministra Pribečiča z izjavo in zahtevo: „Izključitev kmetov žensk od volilne pravice znači za slovensko žensko žalitev. Slovenske kmetke žene z ozirom na svojo socialno in gospodarsko važnost in z ozirom na svojo visoko kulturo zahtevajo svojo enakopravnost z ženskami ostalih slojev!“

Kmetke žene in dekleta, liberalci, samostojni in socialisti so vaši politični sovražniki, ker vam hočejo kratiti in vas prikrajevati za prebradko zaslužno volilno pravico. Kmetka zveza se je edino borila in bo zastavila še v zadnjih odločilnih trenutkih vse svoje moči, da pripori kmetkemu žensstvu volilno pravico. Kmetka zveza je edina prijateljica našega vrlega žensstva na deželi. Kmetke žene in dekleta, v boj za zmago braniteljice vašega prava — za Kmetko zvezo pri občinskih in državno zbornih vo-

Kmetko žensstvo — njegovi nasprotniki in njegov edini prijatelj.

Takoj, ko je objela trobarski nam narod samostojna Jugoslavija, ste stali Slovenska ljudska str. in Kmetka zveza na vseh svojih zborovanjih odločno zahtevo: V Jugoslaviji se mora uvesti splošna volilna pravica, osobito se za naše kmetke, pošteno in krščansko žensstvo, ki je v vojni največ trpelo, največ žrtvovalo in v onih za glavo nevarnih avstrijskih časih največ storilo za poglobitev jugoslovanske deklaracije med ljudstvom po deželi!

Prišla je Jugoslavija in z njo tudi kmalu na vladno površje največji nasprotniki splošne enakopravnosti žensstva pri volitvah — liberalci in socialisti. Ker je pa bil klic po ženski volilni pravici le prišel in je udarjal na vladina ušesa od vseh strani

Jugoslavije, so napeljali liberalci in socialisti demokratske zahteve ženske volilne pravice na svoj liberalno-socialistični mlin. Kakor je razvidno iz najnovejšega občinskega volilnega reda za Slovenijo, so dobile volilno pravico le liberalne mestne in tržne gospodične ter delavke po tovarnah in uslužbenke po trgovinah, ki so po večini socialdemokratskega kopita. V obleko ženske volilne pravice so oblekli liberalno-socialistični vladar v Ljubljani in njegovi bratje v Beogradu le liberalno in socialdemokratsko žensstvo. Naše krščansko mišljenje, čuteče in živeče kmetke žene in dekleta pa ne bodo smele voliti, kakor bi bile manj vredne, nego gosposke gospice in fabriške delavke. Ali ni to krivica, katera bi se ne smela niti i-

LISTEK.

Januš Golec.

Pred peklenskimi vrati.

Mislite, da so me doma kaj vprašali: Hočeš li studirati? Kaj se! Zvedel sem se le dokaj pozneje, da so nasvetovali že davno rajna stara mati očetu: Fant mora z doma kam drugam v šolo, sicer se bo čisto izpridil med sedlarskimi stepuhi.

Pri naši hiši pa je bil vedno babičen nasvet — svati ukaz. Komaj sem dopolnil 8 let, so me natočili oče na lojterce, peljala sva se skozi v Celje, da bi postal enkrat gospod in ne — sedlarski stepuh.

Huda, bridka in solzno grenka je bila ločitev osemljetnega otroka od sicer samotnega doma in matere. Sta mi bila mesto in železnica nekaj čisto novega; a ne uteha za ostavljeni dom in ljubljeno mater. Dolgo, dolgo sem zaviral neusuhljivi vrelček otroških solz, predno sem se enkrat obrisal pošteno objokana oči in začel za kmetkega otroka novo življenje v mestu — šolanje za gospoda na hribu sv. Miklavža, kjer sem stanoval s svojim starejšim sestričem pri stari kavo ohromelem babetu.

Ta hrib sv. Miklavža je objemal v onih časih, ko sem mu tekal jaz po njegovem hribu neko posebnost, kar se tpe hiš in njenih tedanjih prebivalcev. Kočure in bajte na tem hribu, ki so jih že pa davno zamenjali in nadomestili z novimi stavbami, so bile za mojega likanja v srednji šoli vse starodavne lesene, razdrapane, umazane zakajene in že v starostnem razsulu. Bivali so v njih sami staro bolevavi in krehavi ljudje, po največ sključene starke, ki so se pripravljale pod pastirski vodstvom očetov kapucinov na prestop praga večnosti. Toliko se še spominjam, da je bilo teh sključeno bogomolnih stark dokaj po onih bajtah in dilah na hribu sv. Miklavža. Jaz sem se bal ne — plašil teh babur, ker so vedno tako

lokavo govorile, ko so stopale navkreber proti kapucinom, štorikljaje s palicami, na katere so se opirale pri hoji.

Edina mogočno lepa s-avba na hribu sv. Miklavža je bila za mojih študentskih časov takozvani „Kapeinerhut“. Pretila je v njem gospoda nemške govornice.

Odrito priznava: s svojimi sosedi na hribu sv. Miklavža nisem bil nič kaj zadovoljen. Bili so vse prestari in prerenski za otroka, ki je moral od ljubljene doma iz bojazni starišev, da bi se jim otrok ne izpridil med domačimi otroci. Baš ni trpeo dolgo, pa sem štrbunknil tudi kot celjski študentek v tolmun vseh otroških, stepuških fantalinov, ki so si steli v dom in stanj desni breg Savinje. Ko tuje iz dežele, ki je bil skrajja dokaj neroden v pretepačem pobalinstvu, so mi nagajali, me napadali, mi metali kamenje in me podili, dokler nisem stal na zame pravomočno očesnih tleh hriba sv. Miklavža. To vezbanje otroškega rekruta iz dežele v vseh spretnostih predmetne fantalinke nagajivosti tudi pri meni ni trpeo dolgo. Ne da bi se hvalisal, pa je fičalo v meni že prav od rojstva dokaj talentov za pretep. Te moje prikrte in nevezbuje zmožnosti so mi otroško mladostni sovražniki vzbudili in jih razdražili, da sem bil v kratkem na hribu sv. Miklavža večji pretepač, nagajivec in nepridiprav kot kdaj doma med sedlarskimi stepuhi, iz katerih sredine sem moral pod pretevo, da se ne bi izpridil in nebi bil nikdar za gospoda. Kot otroški junak hriba sv. Miklavža se nisem oboroževal liki Goljat z mečem in sulico, ampak bolj po muštru mladostnega Davida z dolgimi in vitkimi ravnili. To leseno orožje sem znal sakati tako urno in uspešno, da me ni rad srečal nobeden moj nasprotnik sam brez varnostne družbe ali starostnega spremstva. Pa tudi jaz sem se moral skrivati na polodih v in iz šole po samotnih stezah, ki so vodile do mojega stana, sicer bi mi bila moja koža že izza onih otroških dni še bolj ustrojena od udarcev in sunkov kot sicer. Skrival sem se pred gručami nasprotnikov, napadal in maščeval sem se le nad posamezniki. Do kacega sklepa pravega miru med nami fan-

talini sploh ni prišlo, živeli smo v vedni vojni; jaz pa še v osamljenem prognanstvu na hribu sv. Miklavža, kjer so me plašile krehljave starke, njih počasno starostno drsanje po hribu in vedno jokajoči glas pomešan z dolgimi izdihji, ki so pomenjevali bogzna kaj...

Ni tokrat moj namen, da bi predložil bralcem celo sliko mojega otroškega bivanja in pohajkovanja po hribu sv. Miklavža, ampak dotaknil bi se rad s par stavki onega za me še danes čudnega doživljanja, ki sem ga tudi zgoraj naslovil „Pred peklenskimi vrati“.

Za boljše umevanje in pravi presodek teh tukaj opisanih „peklenskih vrat“ še moram omeniti dve posebnosti, s katerimi sem se sestal kot otrok na hribu sv. Miklavža.

Edino odraslo žensko bitje, katerega se nisem bal in ne ogibal na Miklavževem hribu, bila je pod tem imenom vsem znana mesarjeva teta. Bila vam je to orjaško velika, na širokost obsežna ženska, vedno zabuhlo rdečega obraza. Stanovala je dalje od mene v zidani hiši. Njen mož je imel mesnico v mestu. Teta je pobirala in zapisovala v mesnici denar, hodila je vsaki dan po večkrat s hriba v mesto. Stopala je navzdol in navkreber vsikdar počasnih, dostojanstven odmerjenih korakov kot se je to že spodobilo in je kaj lepo pristojalo debelo veliki mesarjevi teti. Med potjo je teta večkrat postala, se podprla z mesarsko samozaveso z obema rokama v bok in se pritojno smehljala sama zase in brez vsacega vidnega vzroka.

Babure na šmiklavškem hribu, slišal sem večkrat na lastna ušesa, so javno govorile: mesarjeva teta so pijanka, vlečejo prav vsaki dan enega okroglega iz mesta na hrib, radi tega pa stopicajo tako počasno oprezno, smeje se sami zase v tajnostno radostnem pogovoru z vinskiimi duhovi. Jaz kot otrok pač nisem mogel nikoli soditi o tetini treznosti ali vinski bratovščini, ker zapotekala se ni, vedno smehljajoči obraz pa mi ni bil dokaz: mesarjeva teta bi se vdinjali pijanosti.